

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2012-07-09

U2012/3838/S

Utbildningsdepartementet

**Grundskole- och gymnasieutbildning för elever med
autism och autismliknande tillstånd vid
Dammsdalskolan**

Innehåll

1. Förslag till lag om ändring i lagen (2010:801) om införande av skollagen (2010:800)	3
2. Inledning.....	4
3. Huvudmannskapet och grundsärskolans målgrupp.....	4
4. Förslag och bedömning	5
4.1 Grundskoleutbildning vid Dammsdalskolan	5
4.2 Gymnasieutbildning vid Dammsdalskolan	6
5. Ikraftträdande.....	7
6. Ekonomiska konsekvenser	7
7. Författningskommentar	7

1. Förslag till lag om ändring i lagen (2010:801) om införande av skollagen (2010:800)

Härigenom föreskrivs att 24 och 26 §§ samt rubriken närmast före 24 § lagen (2010:801) om införande av skollagen (2010:800) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Grundskola och gymnastisärskola

Trots bestämmelserna om huvudmän i den nya skollagen får ett landsting vara huvudman för grundskola och gymnasiesärskola vid Dammsdalskolan i Vingåkers kommun.

Socialstyrelsen har tillsyn över elevhemsboende vid sådan utbildning som avses i första stycket.

Ett landsting som bedriver utbildning med stöd av 24 eller 25 § ska tillämpa de bestämmelser i den nya skollagen och denna lag som gäller för en offentlig huvudman för utbildning i den aktuella skolformen. Landstinget ska för utbildning i grundskola även tillämpa 7 kap. 22 § i den nya skollagen på samma sätt som en enskild huvudman.

Föreslagen lydelse

Grundskola, grundskola och gymnasiesärskola

24 §

Trots bestämmelserna om huvudmän i den nya skollagen får ett landsting vara huvudman för grundskola för elever med autism eller autismsliknande tillstånd eller för grundskola och gymnasiesärskola vid Dammsdalskolan i Vingåkers kommun.

Socialstyrelsen har tillsyn över elevhemsboende vid sådan utbildning som avses i första stycket.

26 §

Ett landsting som bedriver utbildning med stöd av 24 eller 25 § ska tillämpa de bestämmelser i den nya skollagen och denna lag som gäller för en offentlig huvudman för utbildning i den aktuella skolformen. Landstinget ska för utbildning i grundskola eller grundskola även tillämpa 7 kap. 22 § i den nya skollagen på samma sätt som en enskild huvudman.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2013.

2. Inledning

Dammsdalskolan är en grund- och gymnasiesärskola som drivs av Landstinget i Södermanlands län. Skolan har funnits sedan 1968 och bedriver sedan 1994 undervisning med inriktning mot elever med autism eller autismliknande tillstånd. Dammsdalskolan är en rikstäckande skola som för närvarande tar emot 38 ungdomar i åldrarna 12-21 år, fördelade på nio klasser (hösten 2011). Eleverna har ofta flera diagnoser i kombination med autism och ADHD samt sociala svårigheter. Detta leder till stora svårigheter med skolsituationen och flera elever som kommer till Dammsdalskolan har inte haft en fungerande skolgång under många år. Elevernas behov är mycket varierande och skolan har stora möjligheter att vara flexibel i sitt upplägg av utbildningen. Varje elev har en studieplan som utformas efter elevens förutsättningar. Efterfrågan på platser vid Dammsdalskolan är stor och gäller framför allt ungdomar med Aspergers syndrom samt högfungerande autism tillsammans med andra funktionsnedsättningar som ADHD, Damp och Tourettes syndrom.

3. Huvudmannaskapet och grundsärskolans målgrupp

Huvudmannaskapet för särskolan var ursprungligen en uppgift för landstingen, men överfördes i början av 1990-talet från landstingen till kommunerna (prop. 1991/92:94, bet. 1991/92:UbU28, rskr. 1991/92:285, SFS 1992:598). Genom en övergångsbestämmelse kunde dock landstinget behålla huvudmannaskapet för Dammsdalskolan i Vingåkers kommun.

Av 2 kap. 3 § första stycket skollagen (2010:800) framgår att ett landsting får vara huvudman för gymnasieskola, gymnasiesärskola, kommunal vuxenutbildning och särskild utbildning för vuxna i den utsträckning som anges i skollagen. I 15 kap 31 § andra stycket skollagen anges att ett landsting får anordna utbildning på nationella program för gymnasieskola som avser naturbruk och omvårdnad samt, efter överenskommelse med en kommun, även andra nationella program. Av 17 kap. 17 och 18 §§ skollagen följer vilken utbildning på introduktionsprogram som får anordnas av ett landsting. Det finns dock inte någon bestämmelse i skollagen som ger ett landsting möjlighet att bedriva grundskola, grundsärskola eller gymnasiesärskola.

För att göra det möjligt för Dammsdalskolan att fortsätta sin verksamhet med landstinget som huvudman finns ett undantag från skollagens bestämmelser om huvudmannaskap i 24 § lagen (2010:801) om införandet av den nya skollagen. Enligt denna bestämmelse får ett landsting vara huvudman för grundsärskola och gymnasiesärskola vid Dammsdalskolan i Vingåkers kommun.

Den nya skollagen innebär en förändring av grundsärskolans målgrupp. Grundsärskolan finns, liksom särskolan enligt 1985 års skollag, för elever med utvecklingsstörning. I 1985 års skollag jämställdes personer med autism eller autismliknande tillstånd med personer med utvecklingsstörning. Av 29 kap. 8 § skollagen följer däremot att personer med autism eller autismliknande tillstånd tillhör grundsärskolans målgrupp endast om de också har en utvecklingsstörning eller en betydande och bestående begåvningsmässig funktionsnedsättning på grund av hjärnskada föranledd av yttre våld eller kroppslig sjukdom (se prop. 2009/10:165, s. 387).

De nya reglerna om grundsärskolans målgrupp innebär att Dammsdalskolan inte längre kan bedriva utbildning för elever med autism och autismliknande tillstånd om de inte också har en utvecklingsstörning eller en jämställd begåvningsmässig funktionsnedsättning på grund av hjärnskada. Landstinget i Södermanlands län har mot denna bakgrund inkommit till regeringen med en hemställan om att få bedriva utbildning för dessa elever på grundskolenivå.

4. Förslag och bedömning

4.1 Grundskoleutbildning vid Dammsdalskolan

Förslag: Dammsdalskolan bör få bedriva undervisning på grundskolenivå för elever med autism och autismliknande tillstånd.

Skälen för förslaget: Dammsdalskolan bör få bedriva undervisning på grundskolenivå för elever med autism och autismliknande tillstånd även om eleverna inte har en utvecklingsstörning eller en jämställd begåvningsmässig funktionsnedsättning på grund av hjärnskada. Det är viktigt att de elever som placeras på Dammsdalskolan får en undervisning som är anpassad efter deras behov. De elever med autism eller autismliknande tillstånd och utvecklingsstörning som har förutsättning att läsa enligt grundskolans läroplan ska ha möjlighet att göra det.

När undantaget för Dammsdalskolan infördes 1992 bedömde regeringen att Dammsdalskolan fyllde en väsentlig funktion i utbildningsväsendet (prop. 1991/92:94). Regeringen bedömde vidare att det var viktigt med en stabil huvudman för en verksamhet med påtagligt riksintresse. Skolans inriktning var så specialiserad att det inte var lämpligt att varje kommun anordnade sådan verksamhet.

Dessa förutsättningar för verksamheten gäller fortfarande. Dammsdalskolan bedriver en mycket angelägen verksamhet för elever med autism och autismliknande tillstånd. Som framgår ovan finns en stor efterfrågan

på platser vid Dammsdalskolan. Elever med autism eller autismliknande tillstånd som inte har en utvecklingsstörning tas emot vid skolan därför att elevens behov inte har tillgodosetts i hemkommunens skola. Ofta har dessa elever autism i kombination med svåra sociala problem och deras skolgång har dessutom varit obefintlig. Dammsdalskolans personal har lång erfarenhet av elever med komplicerade problem. Vid skolan har kunskap om och förståelse för dessa elevers behov byggts upp och en pedagogik som stödjer elevernas utveckling mot undervisningens mål på ett framgångsrikt sätt har utvecklats. Den expertkompetens som finns vid Dammsdalskolan sprids också till personal och beslutsfattare i hela landet genom fortbildning, handledning och konferenser. På så sätt kan personalen vid Dammsdalskolan stödja verksamhet för dessa elever och skapa undervisningsmiljöer som är anpassad efter elevernas behov i hemkommunens skola.

Syftet med förslaget är att elever med autism och autismliknande tillstånd ska kunna få undervisning vid Dammsdalskolan om de är i behov av den särskilda kompetens som finns vid skolan. De nya regler som gäller för mottagande i grundsärskolan ska inte hindra de elever som har möjlighet att läsa enligt grundskolans läroplan. Elever som har placerats på Dammsdalskolans har som framgår ovan ofta funktionsnedsättningar i kombination med sociala problem och hemkommunen har haft svårigheter att utforma och anpassa hemkommunens skola efter elevens behov. Dessa elever är i behov av den erfarenhet och kompetens som finns vid Dammsdalskolan.

Mot denna bakgrund föreslås att lagen (2010:801) om införandet av skollagen ändras så att landstinget får vara huvudman även för grundskola vid Dammsdalskolan i Vingåkers kommun för den aktuella elevgruppen.

4.2 Gymnasieutbildning vid Dammsdalskolan

Bedömning: Det finns möjligheter för landstinget i Södermanlands län att anordna utbildning i gymnasieskolan för elever med autism eller autismliknande tillstånd efter överenskommelse med en kommun.

Skälen för bedömningen: Av 15 kap. 31 § skollagen (2010:800) framgår att ett landsting får anordna sådana nationella program i gymnasieskolan som avser naturbruk och omvårdnad. Efter överenskommelse med en kommun får ett landsting även anordna utbildning på andra nationella program. När det gäller introduktionsprogram får ett landsting som anordnar ett yrkesprogram även anordna programinriktat individuellt val

som är inriktat mot det programmet. Landstinget får dessutom, efter överenskommelse med en kommun, anordna yrkesintroduktion och individuellt alternativ. Det finns således möjligheter enligt gällande bestämmelser i skollagen för landstinget i Södermanlands län att anordna utbildningar i gymnasieskolan.

5. Ikraftträdande

Av promemorian framgår att det finns elever med autism och autismliknande tillstånd som inte har utvecklingsstörning och som inte kan få sin rätt till utbildning tillgodosedd i hemkommunen. För dessa elever är det viktigt att Dammsdalskolan får bedriva undervisning på grundskolenivå så snart som möjligt. Ikraftträdandet bör gälla från och med den 1 januari 2013.

6. Ekonomiska konsekvenser

Det förslag som lämnas i denna promemoria bedöms inte medföra några nya kostnader. Av 7 kap. 21 § skollagen framgår att hemkommunen ska se till att skolpliktiga barn som inte går i dess grundskola eller särskola på något annat sätt får föreskriven utbildning. Av 10 kap. 34 § skollagen framgår vidare att en kommun som i sin grundskola har en elev från en annan kommun ska ersättas för sina kostnader för elevens utbildning av elevens hemkommun. Hemkommunen har således redan i dag ett ekonomiskt ansvar för dessa elever.

7. Författningskommentar

Lag om ändring i lagen (2010:801) om införande av skollagen (2010:800)

24 §

Trots bestämmelserna om huvudmän i den nya skollagen får ett landsting vara huvudman för grundskola för elever med autism eller autismliknande tillstånd och för grundsärskola och gymnasiesärskola vid Dammsdalskolan i Vingåkers kommun.

Socialstyrelsen har tillsyn över elevhemsboende vid sådan utbildning som avses i första stycket.

Genom ändringen införs en möjlighet för sådana barn med autism eller autismliknande tillstånd som inte tillhör grundsärskolans målgrupp att läsa på grundskolenivå vid Dammsdalskolan

26 §

Ett landsting som bedriver utbildning med stöd av 24 eller 25 § ska tillämpa de bestämmelser i den nya skollagen och denna lag som gäller för en offentlig huvudman för utbildning i den aktuella skolförmen. Landstinget ska för utbildning i grundskola eller grundsärskola även tillämpa 7 kap. 22 § i den nya skollagen på samma sätt som en enskild huvudman.

Ändringen är en följdändring på grund av ändringen i 24 § och innebär att landstinget, när det anordnar grundskoleutbildning i Dammsdal-

skolan, ska tillämpa 7 kap. 22 § i skollagen. I sistnämnda bestämmelse anges bl.a. att en kommun ska se till att eleverna fullgör sin skolgång.